

Gemeente, koester uw mantelzorgers!

De zorg kraakt in zijn voegen en de vooruitzichten voor de komende decennia zijn ronduit dreigend: een groot en groeiend personeelsgebrek loopt samen op met een toenemend aantal mensen dat zorg nodig zal hebben. Het nu al grote beroep op mantelzorg en mantelzorgers zal daardoor sterk toenemen. Dat maakt de verantwoordelijkheid die gemeenten als onderdeel van de Wmo hebben voor de ondersteuning van mantelzorgers tot een belangrijke zaak.

Platform Hattinga Verschure heeft als taak de behartiging van de collectieve belangen van mantelzorgers in de provincie Groningen. Het platform is de afgelopen tijd met mantelzorgers en medewerkers van de steunpunten mantelzorg in gesprek gegaan over waar zij tegenaan lopen en hoe het platform daarbij kan helpen. Die gesprekken resulteren onder andere in een lijst met twaalf aanbevelingen voor de besturen van de gemeenten in Groningen.

- 1. Zorg voor goed toegeruste steunpunten**

Mantelzorgers leveren een groot deel van de zorg in Nederland en lopen daarbij tegen allerlei problemen en probleempjes aan. Goede ondersteuning van mantelzorgers is daarom belangrijk, een taak die toebedeeld is aan de gemeenten. Voor die ondersteuning is het noodzakelijk dat de gemeente een goed functionerend en voldoende bemenst Steunpunt Mantelzorg heeft en dat alle uitvoerders van Wmo-taken voldoende geschoold zijn in het herkennen en wegnemen van belemmeringen die spelen bij mantelzorgers. Voor het onderhouden van netwerkcontacten, aanspreekpunt zijn voor mantelzorgers, informatievoorziening en advisering van sociaal werkers is ook in een kleine gemeente **minimaal** een volle werkweek van 36 uur coördinatie nodig. Bij een wat grotere gemeente, zeg vanaf 50.000 inwoners, vraagt dit al snel het dubbele aantal uren.
- 2. Ken uw mantelzorgers**

Landelijke cijfers geven aan dat 35% van de mensen van zestien jaar of ouder mantelzorg verleent, en dat bijna de helft daarvan dat langdurig en intensief doet. Uiteraard vindt niet elke mantelzorger het zinvol zich te melden bij een steunpunt, en natuurlijk is het ook zeer waardevol als een huisarts, wijkteammedewerker of thuiszorghulp oog heeft voor wat iemand nodig heeft om het vol te houden als mantelzorger. Toch is het ook belangrijk dat veel mantelzorgers bekend zijn met het steunpunt van de eigen gemeente en dat ze daar regelmatig informatie van ontvangen. Om met die informatie hun taak te kunnen verlichten en om te weten waar en wanneer ze om ondersteuning kunnen vragen. Gemeenten zouden er daarom op zijn minst naar moeten streven dat minimaal de helft van alle langdurig intensieve mantelzorgers bekend is met en informatie ontvangt van het steunpunt. Dan gaat het dus om een aantal dat overeenkomt met 9% van alle inwoners van 16 jaar en ouder. De meeste Groningse gemeenten zitten hier ver onder. Om daar verandering in te brengen, moet een effectieve informatiecampagne worden opgezet.
- 3. Laat uw waardering blijken voor het werk van uw mantelzorgers**

Vanaf 2015 is het de taak van de gemeenten om een (financiële) blij van waardering te geven aan mantelzorgers. Voor die tijd kregen ze 200 euro van het Rijk. Alle Groningse gemeenten geven nu een lager bedrag aan waardebonnen of helemaal niets. Wel organiseren de meeste gemeenten aangename activiteiten voor mantelzorgers op of rond de Dag van de Mantelzorg. Onze oproep: maak als gemeente minimaal 200 euro per geregistreerde mantelzorger per jaar vrij om te besteden aan leuke activiteiten of een financiële blij van waardering.

- 4. Vergoed problematische kosten en realiseer zorgverlichtende faciliteiten**

Mantelzorgers zetten hun tijd in en maken kosten. Dat hebben ze graag over voor de naaste die ze verzorgen, maar die kosten kunnen ook een probleem worden en een belemmering om de zorg te blijven leveren. Maak regels op basis waarvan sommige kosten vergoed kunnen worden. We denken hierbij met name aan vervoers- en parkeerkosten. En realiseer faciliteiten die de taak van mantelzorgers kunnen verlichten.
- 5. Voer een ruimhartig Wmo-beleid**

Mantelzorg is vaak het alternatief voor dure intramurale zorg en mantelzorgers hebben veelal schroom om hulp te vragen. Beantwoord aanvragen daarom vanuit een positieve houding en hecht veel waarde aan de informatie van de mantelzorgers zelf en van mantelzorgondersteuners of andere hulpverleners die de situatie kennen.
- 6. Denk aan mantelzorgers in de contracten die u sluit**

Gemeenten sluiten contracten met allerlei zorg- en welzijnsorganisaties (bijvoorbeeld thuiszorg, jeugdhulp, GGD, jongerenwerk). Maak in die contracten afspraken over hoe zij hun medewerkers scholen in het herkennen en wegnemen van belemmeringen voor mantelzorgers en hoe ze contacten onderhouden met de steunpunten mantelzorg.
- 7. Onderzoek de vraag naar en de beschikbaarheid van respijtzorg**

Respijtzorg, even op adem kunnen komen doordat de zorgvrager ergens anders is of door iemand anders verzorgd wordt, is erg belangrijk om intensieve zorg vol te kunnen houden. Veel mantelzorgers denken niet snel aan het inschakelen van anderen en gaan door tot ze het niet meer aan kunnen. Inventariseer de behoefte en latente behoefte aan respijtzorg in uw gemeente, neem lacunes in de beschikbaarheid ervan weg en vergoed de kosten ervan ruimhartig.
- 8. Voorkom isolement**

Mantelzorgers zijn leidt als snel tot sociaal isolement, zowel voor de zorgvrager als de zorgverlener. Maak mogelijk en stimuleer dat mensen gemakkelijk anderen kunnen ontmoeten. Zorg dus voor locaties in de buurt of het dorp waar mensen samen kunnen komen en voor indicatievrije dagactiviteiten, en maak het voor de steunpunten mogelijk om bijeenkomsten te organiseren.
- 9. Heb speciale aandacht voor jonge mantelzorgers**

Bespreek met het steunpunt mantelzorg in uw gemeente in hoeverre jonge mantelzorgers en hun problemen in beeld zijn en faciliteer het steunpunt om deze categorie mantelzorgers de bijzondere aandacht te geven die ze nodig hebben. Bevorder ook de bewustwording over de situatie van jonge mantelzorgers bij onderwijsinstellingen en andere partijen die in contact komen met jongeren/kinderen.
- 10. Besef dat goede mantelzorgondersteuning meer nodig heeft dan wat welzijn kan bieden**

Mantelzorg zal steeds belangrijker worden. Dat vraagt om doordachte beslissingen op veel gebieden: huisvesting, voorzieningen, gezondheidszorg enz., en is dus domein- en beleidsterrein overstijgend.
- 11. Gebruik een mantelzorgtest**

Een mantelzorgtest biedt mantelzorgers inzicht in hun situatie en geeft praktische tips en mogelijkheden voor hulp op maat om overbelasting te voorkomen. De bekendste mantelzorgtest is de test die zorgverzekeraar CZ heeft ontwikkeld met medewerking van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Gemeenten zijn opgeroepen één van de landelijke testen lokaal te maken, waardoor deze meer concrete handvatten biedt voor de mantelzorgers. Ga op die oproep in, maak uw eigen mantelzorgtest en promoot het gebruik ervan.
- 12. Aandacht voor werkende mantelzorgers**

Heb aandacht voor de combinatie van werk en mantelzorg, voer een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid.

